

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 12

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 20. mars 1943

Bladið verður bilagt á posthúsinum, og
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

17. árg.

Eykatingsetan.

2 stórmál til viðgerðar:

1) Stedgan av allari prishækking samstundis sum arbeiðslønir
og lönir teirra fastlöntu verða hækkaðar samsvarandi
pristalið 1. ápríl 1943.

2) Stovnan av einum lögtingsbanka.

Tingið varð sett kl. 10 á morgni
ónsdagin í vikuni.

Formaður, næstformaður og
tingskrivarar vórðu afturvaldir.

So vórðu hesi stórmál framlögð:
*Stedgan av allum prívøkstri og
stovnan av einum lögtingsbanka.*

Amtmaðurin greiddi frá tí fyrra og
P. M. Dam frá tí seinra.

Tað hevur leingi verið á máli,
at um vit ikki kundu stegda tí
ræðuliga prívøkstri, vildu land og
fólk koma út í eitt sovorið óferi,
at tað neyvan vildi verða livandi
hjá meginpartinum av okkara fólk.

Seinasta heyst samtykti tingið
eina skerpan av príseftiransanini:

1) Ein yvir allar oyggjarnar ferð-
andi príseftiransari skuldi ásetast,
samstundis skuldi príseftiransari
kunna setast í teim einstøku kom-
mununum — eftir áheitan frá við-
komandi kommunu.

2) Hvør einstakur keypmaður
skuldi hava skyldu at halda pris-
eftiransingarráðið kunnugt við sínar
innkeyps- eins og seluprisir.

3) Hin handlandi skuldi ikki
hava loyvi til at seta meiri uppá
í krónum (ikki í procentum) enn
vanliga varð gjørt í friðartíðum
pluss eitt sindur fyri kriggsváða
og dýrtið.

Afrat hesari ætlaðari eftiransan,
ið nú er við at vera liðug við
sínar fyrireikingar og so stutt klár
at fara at virka, er lagt fram á
tingborð fylgjandi uppskot:

1) Frá 15. mars skulu eingir
prisir kunna fara upp (ifall pris-
eftiransingarráðið kemur yvir prisir
hjá heilsælummonnum ella smásælum-
monnum sum eru ov hægir sam-
bart prislógina, skulu hesir prisir
uttan mun til, hvat ið teir vóru
15. mars, setast niður).

Í vissum tilfellum viðvikjandi út-

lendskum vörum ella tilfari til
vörur, hvar prisirnir eru vaksnir
so nógv í útlandinum, at verurnar
ikki uttan við tap kunnu seljast
til 15. mars prisirnar, kann pris-
eftiransingarráðið geva undantak og
loyva eina prishækking, men henda
prishækking kann ikki henda fyrr
um fjórðan dagar aftaná, at loyvi
er givið til tess. Í hesi tíð kann
landsnevnd og amtið í felagsskapi
seta avgerðina úr gildi.

2) Tann 1. apríl 1943 skulu
allar lönir hjá arbeiðarum og fast-
löntum o. v. hækkað sambart
pristalið, sum er roknað eftir pris-
unum 15. mars 1943, soleiðis sum
vanliga er hent áður við hverja
pristalsútrokning.

Tá ið henda hækking er gjørd
verður øll viðari lønhækking
stegjað fyrribils, inntil lógin kemur
fyri aftur til nýggja viðgerð, ið
má verða seinast 1. januar 1944.

Pristalið skal í framtíðini rokn-
ast sum vanligt, og skuldi ein
hækking vist seg innan 1. januar
1944 skal lógin til nýggja viðgerð,
so brátt prishækkingin er komin
upp í 5 %.

Undir fyrstu viðgerð av hesum
máli talaði P. M. Dam javnaðar-
og sjálvstýrisflokksins vegna og gav
málinum bólsins viðmæli, men
skjeyt tó uppá, at skoytt varð uppi
lógina, at alla staðni, har ið ar-
beiðararnir ikki vóru organiseraðir
og so stutt einki lønargrundarlag
hævdu, skuldi tað vera loyvt teim-
um við fríviljadarí semju ella við
valdgerðardómstól at koma til
sættis um eina grundløn upp til
1 kr. um tíman pluss vanliga dýr-
tidarviðbót.

Við hesari skipan vilja arbeið-
ararnir fyri fyrstu ferð koma at
fáa eina lön, ið veruliga er sam-

svarandi við pristalið. Higartil
hevur arbeiðarin sitið við eini lön,
ið svarar til prisir, sum eru farnir,
og sum vegna veruprishækkingina
liggja niðanfyrri tað ið veran ver-
unliga kostar.

Kundi tað so afrat hesum pris-
stigi eydnast teirri tilætlaðu strongu
príseftiransan at trýsta summar
prisirnar munandi niður vildi hin
minnamenti harvið fingið keypi-
evni síni stímbráð.

Bankamálið.

Hetta mál snýr sær um at
stovna ein serligan lögtingsbanka,
ið skal eita »Partafelagið Oyggja-
bankin«.

Málið er lagt fram av P. M.
Dam, L. Zachariassen og A. Samuel-
sen.

Uppskotið ljóðar soleiðis:

1) Løgtingið samtykkir at stovna
»Partafelagið Oyggjabankin«.

500.000 kr. úr Vinnulánsgrunni
Føroya lögtings verða skotnar
inn í bankan sum partapeningur.

2) Løgtingið heimilar tingsins
formann og næstformann og ein
annan lögtingsmann at undirskriva
stovningarskjølina, at mæta á tí
stovnandi aðalfundinum at handla
tingsins vegna millum annað har
at velja 5 av tinginum ávistar
menn í bankans stjórn.

3) Vinnulánsgrunnins peningur
var í byrjanini av 1943 kr. 750.000.
Av hesum peningi verður

ur brúkt til partapening - 500.000.

Avlopið kr. 250.000.

verður latið bankanum sum rentu-
fritt innskot.

4) Bátalánsobligatiónirnar hjá
løgtinginum uppá kr. 82.979.87
verða gívnar bankanum til umsit-
ingar lögtingsins vegna.

5) Eitt serligt uppskot til lög-
reglur fyri bankan verður samtykt
av tinginum.

Í viðmerkingunum verður skotið
uppá at taka til viðgerðar at geva
Oyggjabankanum einarætt til handil
við fremmandari valuta. Eftir
javnaðarmanna áskodan er hesin
tátturin hin týðningarmesti í banka-
málinum.

Einki mál er betri enn hetta
hóskað at royna hitt sanna
tjóðskaparsinnalagið í flokkunum.

Í fyrstu atlægu lægdu fólkaflokks-
menn seg imóti sum um tað galt
um livið hjá teimum.

Hetta undraði ikki okkum; tí
vit vita, at stórkapitalsins odda-
fiskar er tann einasti fólkabólkur,
sum í hjartanum er ónationalur
og fosturlandsleysur.

Fyri honum er nationalisma
bert tað, ið kann nýtast til at
festa stórkapitalsins støðu og ser-
rættindi.

Kontrakt

dømd av gerðadómsnevnd
millum limir av »Felag
Føroya Trolaraeigara« og
limir »Føroya Fiskimanna-
felag«s 22. februar 1943.

Lønviðurskipti fyri dekkarar, kynd-
arar og kokkar, sum eru mynstraðir
við føroyskum trolarum til fersk-
fiskaveiðu vera fylgjandi:

Dekkarar og kyndarar.

50 kr. um vikuna og 1 pst. av
bruttoseluni frá 2000 £ til 3000 £
og 1 1/2 pst av tí, sum selt verður
yvir 3000 £.

Kokkur.

250 kr. um mánaðin og 1 pst
av bruttoseluni frá 2000 £ til 3000 £
og 1 1/2 pst av tí, sum selt verður
yvir 3000 £.

Við bruttoseluni fatast: Sølupen-
ingurin, eisini fyri lýsi, minus tað
gjald, sum enska ríkisstjórnin leggur
á seluna.

Dekkarum, kyndarum og kokki
verður tryggjað eina minstløn fyri
hvønn tús uppá 700 kr.

Manningin fær ókeypis kostarhald
umborð eftir galdandi sjóreglum.

Skiparin avgerð um inn skal setast
í Føroyum á leið frá fiskigrunninum
til selustaðið. Seta teir inn í Fø-
royum, avger skiparin hvørjar og
hvussu nógvir av dekkarunum
skulu gera ferðina við til selustaðið.
Teir, ið heima vera, fáa ikki viku-